

המקומון - העדכון היומי לרשויות המקומיות

מהו מעון יום כמשמעותו בחוק הפיקוח על מעונות, התשכ"ה-1965, שיזכה בפטור מארנונה בהתאם לסעיף 5(ה) (4) לפקודת מסי העיריה ומסי הממשלה (פיטורין)?

עמ"נ 18292-03-18 מעון המלאכים בע"מ נ' עיריית חיפה ואח'

המערערת, מפעילה מעון יום המיועד לילדים עד גיל שלוש שנים. המערערת ביקשה לקבל פטור מתשלום ארנונה, בהתאם לפטור המוענק למעונות יום על פי סעיף 5(ה) (4) לפקודת מסי העיריה ומסי הממשלה (פיטורין)-1938, הקובע פטור למי שמחזיק ב"מעון יום, כמשמעותו בחוק הפיקוח על מעונות, התשכ"ה-1965". המערערת לא הציגה רישיון למעון מאחר שמשרד הכלכלה הפסיק לתת רישיונות למעונות יום והפנה את המערערת להסדר חלופי המבוסס על מתן סמל מוסד למפעילי מעונות שהתקשרו עם המשרד בהסכמים מתאימים. המערערת לא חתמה על הסדר שכזה. בהעדר רישיון ובהעדר סמל מוסד הניתן על פי ההסדר החוזי החלופי, נדחתה בקשת המערערת לקבלת הפטור. גם ערר שהוגש לועדת הערר לענייני ארנונה שליד עיריית חיפה נדחה.

המערערת הגישה ערעור על החלטת ועדת הערר וטענה כי המקור החוקי שעל בסיסו מונפק סמל מוסד במקום רישיון אינו נהיר, וכי המעון המופעל על ידה עונה מבחינה מהותית על הגדרת המונח מעון שבחוק הפיקוח. מנהל הארנונה טען מנגד, כי אין לו כל יכולת לבחון את טענות המערערת, ולקבוע האם המעון המנוהל על ידה עונה להגדרה הקבועה בחוק הפיקוח על מעונות, וכי הגורם היחיד המוסמך והמסוגל לעשות כן הוא האגף למעונות יום ולמשפחותונים במשרד הכלכלה.

השופט רון סוקול בחן את משמעות הביטוי "כמשמעותו בחוק לפיקוח על המעונות" וקבע כי ניתן להבין מהי משמעותו של מעון יום מעיון בהגדרות החוק לפיקוח על המעונות וייתכן שאף בתקנות אשר הותקנו בפועל מכוחו. נקבע כי ניתן להבין מעיון בפקודת הפיטורין כי המחוקק ביקש להורות שההפניה למשמעות בחיקוק האחר, תאמץ לא רק את ההגדרות הלשוניות אלא גם את תכליות החיקוק האחר. נקבע כי תכלית הענקת הפטור מתשלום ארנונה לגופים שונים, ובהם מעונות יום, היא לעודד את הפעילות של אותם גופים בשל החשיבות הציבורית של אותה פעילות. הפעלת מעונות יום לילדים קטנים חשובה על מנת לאפשר לילדים מסגרת ראויה שבה ישו בשעות היום, ימצאו בסביבה חינוכית תומכת המתאימה לגילם וצרכיהם, תוך שמירה על הבטיחות, על בריאות הילדים וכדומה.

בית המשפט הגיע למסקנה, כי התכלית האמורה מחייבת כי הפטור יינתן רק לאותן מסגרות אשר מקיימות את הדרישות האמורות. הדרישות השונות להפעלת מעונות מצויות בחוק הפיקוח ובתקנותיו ועל כן ברי כי לשם הגשמת תכלית הענקת הפטור יש לייחדו אך ורק לאותם מעונות הממלאים אחר דרישות חוק הפיקוח. מתן פטור רק למעונות מפוקחים נועד לתמרץ מעונות יום לילדים להחיל על עצמם את הוראות הפיקוח הקבועות בדיון. שאחרת יזכה כל מי שמפעיל מקום שהיה יומי לילדים לפטור, גם אם מדובר במעון שאינו ראוי ואינו ממלא את הוראות חוק הפיקוח. ייחוד הפטור רק למעונות מפוקחים יתרום לא רק במתן הטבה כספית, אלא גם בהקפדה על הבטחת צרכיהם של הילדים הפעוטים הנוקטים למעונות היום.

לאור האמור, נקבע כי הוראת הפטור בסעיף 5(ה) (4) לפקודת הפיטורין מיועדת רק למעונות יום הנתונים למשטר פיקוח על פי חוק הפיקוח על מעונות. מעון שאינו עומד בדרישות הפיקוח אינו זכאי לעידוד בדרך של הענקת פטור.

עוד נקבע כי החלטת עיריית חיפה להעניק פטור למעון שקיבל סמל מעון ממשרד הכלכלה, על אף שיש בכך סטייה מהוראות חוק הפיקוח על מעונות, הינה החלטה סבירה וראויה. נקבע כי כאשר ברור כי משרד הכלכלה אינו מעניק רישיונות אלא בוחר בהסדרה חלופית, יש בהענקת פטור למעון שממלא את תנאי ההסדר החלופי כדי למלא את תכלית הפטור. אם העירייה הייתה עומדת על דרישת הרישוי, המשמעות הייתה כי שום מעון לא ייחנה מהפטור ולא ניתן יהיה להגשים את תכליות הפטור. לעומת זאת, הענקת פטור לכל מעון שאינו מחזיק ברישיון אך גם אינו נתון למשטר פיקוח חלופי, תפגע בתכליות הענקת הפטור, ותאפשר מתן פטור ללא כל פיקוח על הפעילות במעון. פטור שכזה עלול לתמרץ הפעלת מעונות ללא כל פיקוח. לאור האמור, הערעור נדחה.

בית
 המשפט
 לעניינים
 מנהליים
 קבע כי
 מעון יום
 הפטור
 מארנונה,
 הוא מעון
 יום הנתון
 למשטר
 פיקוח על
 פי חוק
 הפיקוח על
 מעונות.
 מעון שאינו
 עומד
 בדרישות
 הפיקוח
 אינו זכאי
 לעידוד
 בדרך של
 הענקת
 פטור.